

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 051 «Економіка»
(шифр та найменування спеціальності)
За освітньою програмою
«Бізнес-статистика та аналітика»
(назва освітньої програми)

на тему:
**«Статистичний аналіз перевезення
вантажів в Україні»**

Виконавець:

Студентка факультету економіки та
управління підприємництвом

Куліца В. Ю. _____

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

Милашко О.Г. _____

ОДЕСА – 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми. В умовах економічних перетворень, що відбулися останнім часом, питання транспортної діяльності набуває все більшої актуальності. Транспорт одна з найважливіших галузей національної економіки, ефективне функціонування якої є необхідною умовою її стабілізації, розвитку зовнішньоекономічної діяльності, задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях та інших транспортних послугах.

На сьогоднішній день не існує жодної сфери суспільного життя, яка б так чи інакше не була пов'язана з процесом перевезення. До цього процесу, прямо чи опосередковано, залучаються відповідні засоби, методи, форми, принципи та правила поведінки, які регламентують ці суспільні відносини.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Закріплення теоретичних знань і здобуття навичок обробки статистичної інформації, а також статистичний аналіз перевезення вантажів в Україні і розгляд проблем, які пов'язані з його розвитком.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- Висвітлити актуальний стан вантажних перевезень в Україні та проблеми їхнього розвитку.
- Проаналізувати тенденції сучасного стану вантажообігу автомобільного транспорту в Україні.
- Дослідити процес перевезення вантажів у світі.
- З'ясувати принципи і функції транспортної системи.
- Визначити основну тенденцію розвитку обсягу вантажообігу автомобільного транспорту в Україні та в світі
- Здійснити прогноз обсягу вантажообігу автомобільного транспорту на 2022-2024 рр.
- Здійснити порівняльний аналіз вантажообігу в Україні та в країнах Європи.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є кількісно-якісна характеристика показників, що характеризують перевезення вантажів в Україні та в окремих її регіонах у 2014-2020 роках.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи вантажообіг автомобільного транспорту за регіонами.

Методи дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи використовувались такі статистичні методи: метод статистичного групування, метод відносних та середніх величин, метод аналізу динаміки рядів, методи середньої плинної та аналітичного вирівнювання, метод інтегральної оцінки, КРА, графічний метод. Для обробки й аналізу інформації використовувалися такі комп'ютерні програми: Microsoft Excel 2010 та Microsoft Word 2010.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, дані офіційних

статистичних збірників України, електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики та державних установ, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано статтю:

1. Куліца, В. Ю. Статистичний аналіз вантажообігу автомобільного транспорту України [Текст] / В. Ю. Куліца, О. Г. Милашко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 8. Частина 1 – Одеса, ОНЕУ. – 2022. – С. 64 – 69.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Перевезення вантажів та його значення для економіки країни»** було розглянуто методологічні та теоретичні основи перевезень, висвітлено основні принципи і функції транспортної системи, наведено основні класифікації транспорту; розглянуто основні проблеми розвитку та сучасний стан перевезень в Україні.

У другому розділі кваліфікаційної роботи **«Статистичний аналіз показників вантажних перевезень»** було проведено аналіз динаміки показників обсягу вантажообігу автомобільного транспорту в Україні за 2014-2020 рр., проведено аналіз розподілу вантажообігу по областях України, проведено статистичне вивчення вантажних перевезень за видами транспорту.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи **«Перспективи розвитку вантажообігу автомобільного транспорту в Україні та світі»** проведено прогнозування процесів вантажообігу автомобільного транспорту, проведено кореляційно-регресійний аналіз обсягів вантажообігу в Україні, зроблена порівняльна характеристика процесу вантажообігу автомобільного транспорту в Україні та в світі.

ВИСНОВКИ

Перевезення автомобільним транспортом є одним з найефективніших та рентабельних видів транспорту як вантажів, так і пасажирів, в порівнянні з іншими видами транспорту. До переваг автомобільного транспорту можна віднести його

низьку вартість, великі дорожні мережі, можливість запланувати транспортування та відстеження місцезнаходження товарів, безпечну та приватну доставку.

Не оминули ми увагою й вивчення існуючих ризиків, пов'язаних саме з перевезеннями автомобільним транспортом. До основних з цих ризиків можна віднести великі відстані на суші, які можуть зайняти більше часу; можливі затримки та поломки під час маршруту; ризики пошкодження товарів, особливо на великих відстанях; високі збори в деяких країнах; різні правила дорожнього руху в деяких країнах. Проте переваг використання для перевезень саме автомобільного транспорту набагато більше як в економічному, так і в соціальному порядкух.

Перед нами стояли такі головні питання: з'ясувати тенденції сучасного стану вантажообігу автомобільного транспорту в Україні; проаналізувати процес перевезення вантажів у світі та порівняти основні показники перевезень автомобільним транспортом з відповідними характеристиками в Україні; розробити прогноз обсягу вантажообігу автомобільним транспортом України на 2021-2024 роки.

За результатами проведеного аналізу зроблено висновки, що протягом 2015-2020 рр., тобто протягом 6 років, обсяг вантажообігу автомобільного транспорту в Україні в середньому щорічно збільшувався на 1535,4 млн.т-км, тобто в 1,026 або на 2,6%.

Важливим напрямком вивчення стану та розвитку вантажообігу автомобільного транспорту стало дослідження варіації розподілу обсягів перевезень між регіонами України. У результаті проведеного аналізу було доведено, що обсяг вантажообігу автомобільного транспорту в Україні в окремих регіонах відхилявся від середнього обсягу вантажообігу на 1508,93 млн. т-км або на 65,5%. Це дозволило сформулювати такий заключний висновок: досліджувана сукупність регіонів України за показником перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні не є однорідною. Так, вантажообіг в Україні в шести групах знаходиться в межах: перший, - від 498,8 до 1419,1 млн. т-км. До цієї групи потрапили регіони: Донецька, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Чернівецька,

Чернігівська. Друга, від 1419,1 до 2339,4 млн. т-км; до цієї групи потрапили регіони: Хмельницька, Черкаська, Рівненська, Миколаївська, Запорізька, Івано-Франківська, Вінницька. Третя, від 2339,4 до 3259,6 млн. т-км.; до цієї групи потрапили регіони: Харківська, Полтавська, Волинська. Четверта, від 3259,6 до 4179,9 млн. т-км, та п'ята, від 4179,9 до 5100,2 млн. т-км; до цих груп потрапили регіони: Одеська та Закарпатська відповідно. Шоста, від 5100,2 до 6020,5 млн. т-км; до цієї групи потрапили регіони: Львівська, Київська, Дніпропетровська.

У роботі було проведено дослідження тенденції розвитку перевезення вантажів. У результаті дослідження були сформульовані такі висновки. За період 2015-2020 років перевезення вантажів мало значну тенденцію до підвищення. Протягом означених 5 років обсяг перевезень автомобільним транспортом в Україні в середньому щорічно збільшувався на 33,4 млн.т, тобто в 1,022 раз або на 2,2%.

Аналіз вантажообігу вантажів за видами транспорту за останні роки дозволяє зробити висновок, що найбільшу вагу у структурі вітчизняних перевезень займає залізничний транспорт, найменшу – авіаційний.

З метою прогнозування вантажообігу автомобільного транспорту було виявлено основну тенденцію його розвитку за минулий період. Так, протягом 2014-2020 рр. обсяг перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні в середньому щорічно збільшувався на 2321,26 млн. т-км. з урахуванням тенденції до рівномірного зростання. За умовою збереження даної тенденції у майбутньому, було прогнозовано такі середні рівні вантажообігу автомобільним транспортом в Україні на 2022, 2023 рр. відповідно: 73289,50 млн. т-км. та 75610,76 млн. т-км.

Важливим напрямком дослідження стану та розвитку вантажообігу автомобільним транспортом в Україні є аналіз впливу факторів на його зміну. Етап відсіву чинників вантажообігу та наступна побудова й аналіз регресійної моделі довели суттєвий позитивний вплив зростання ВВП на душу населення на обсяг вантажообігу (коефіцієнт детермінації – 82 %). Була отримана точна, адекватна модель даного

результативного показника, яка надійно описує вплив ВВП на душу населення на обсяг вантажообігу автомобільним транспортом в Україні. У роботі здійснено прогноз результативного показника за умовою збереження лінійної тенденції зміни ВВП на душу населення. Отже, за умовою збереження взаємо'зв'язків між показниками та з урахуванням лінійної тенденції зміни ВВП на душу населення, можна прогнозувати, що в 2022 р. вантажообіг складе в середньому 73817,7 т-км

Провівши аналіз, можна зробити висновки, що є ряд факторів, які суттєво впливають на транспортну діяльність в Україні. До них в основному належать нестабільна політична та економічна ситуація в країні. Основними ризиками діяльності є економічні (інфляція, зокрема, зростання курсу долара), політичні (зростання невпевненості в умовах ведення бізнесу). Фактори, які позитивно впливають на діяльність транспорту, це, в основному, залучення нових технологій, розширення асортименту послуг, мотивація трудової діяльності в Україні.

На даний час, розв'язання проблем економічного розвитку України є одними з перших завдань нашої держави. При цьому особливу увагу привертає транспортна інфраструктура, яка є базовою ланкою забезпечення як економічного розвитку національної економіки країни так і підвищення якості життя населення. Для розвитку вітчизняної економіки важливим є підвищення ролі транспортного комплексу, що забезпечує життєдіяльність населення, якісний розвиток економіки держави, збереження обороноздатності та можливість досягнення високоефективних зовнішньоекономічних відносин країни.

АНОТАЦІЯ

Куліца В. Ю.

(прізвище та ініціали студента)

«Статистичний аналіз перевезення
вантажів в Україні»,

(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

051 «Економіка» за освітньою програмою

«Бізнес-статистика та аналітика»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – перевезення вантажів в Україні

У роботі розглядаються теоретичні поняття та значення транспортної системи України. Визначено поняття вантажообігу. Досліджено динаміку автомобільного вантажообігу. Здійснено регіональний аналіз перевезень вантажів. Розглянуто структуру перевезення вантажів окремими видами транспорту. Проведено перспективні розрахунки вантажообігу. Зроблено прогноз вантажообігу на 2022-2023 роки

Ключові слова: перевезення, вантажообіг, види транспорту, інтенсивність розвитку, прогнозування.

ANNOTATION

Kulitsa V. Y.

(surname and initials of the student)

«Statistical analysis of transportation
cargo in Ukraine»

(title of qualification work)

qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in special

051 «Economics» for the educational program

"Business statistics and analytics",

Odessa National University of Economics

Odessa, 2022

The bachelor's thesis consists of three sections. Object of research - transportation of goods in Ukraine

The theoretical concepts and meanings of the transport system of Ukraine are considered in the work. The concept of cargo turnover is defined. The dynamics of automobile freight turnover is studied. The regional analysis of cargo transportation is carried out. The structure of cargo transportation by separate modes of transport is considered. Perspective calculations of cargo turnover are carried out. The forecast of cargo turnover for 2022-2023 is made

Key words: transportation, freight turnover, types of transport, intensity of development, forecasting.